

Jak vybrat software do ordinace? aneb aby se sluha nestal pánem

MUDr. Cyril Mucha

Ambulantní software se stává pro lékaře postupně více a více nepostradatelným nástrojem podobně jako léčiva, fonendoskop, tonometr, glukometr apod. Zatímco tyto nástroje jsou poměrně složitě schvalovány, musí se pravidelně kalibrovat, popř. se u nich sledují nežádoucí účinky a navíc mezi nimi na trhu existuje poměrně velká soutěž, SW zatím nejen nikdo netestoval a nesrovnával, ale i soutěž je mezi nimi poměrně omezená. Pokud si chce lékař pořídit software, zeptá se většinou jednoho až dvou kolegů, jaký SW mají a ten si pořídí. I když není poté s daným SW příliš spokojený, bojí se jej měnit, protože už je na něj „zvyklý“ a vlastně ani neví, zda by ten nový (existuje vůbec nějaký?), byl vlastně lepší. Důležitým momentem u výběru SW je skutečnost, že SW není pro lékaře cíl, ale prostředek, který mu má usnadnit práci (nikoli naopak). Pokud tedy SW firma resp. její produkt lékaři život ztrpčuje, tvůrci tvrdí, že něco „nejde“ nebo nereagují na jeho požadavky na zlepšení, nastává doba k výměně SW. SW a softwarová firma je tu totiž pro lékaře (opět nikoli naopak).

Společnost všeobecného lékařství se rozhodla nejprve zmapovat trh, aby existoval pokud možno co nejkompletnější seznam existujících softwarů. Využila k tomu asi nejlepší nástroj: lékařskou veřejnost. Praktičtí lékaři byli opakovaně vyzýváni v odborném tisku i na kongresech, aby přihlásili „své“ softwarové firmy. Sešlo se jich celkem 14. Tyto firmy byly poté osloveny (doporučeným dopisem), aby vypracovaly dotazník, který by produkt charakterizoval.

Aby mohl být pro funkčnost stanoven nějaký bod nula, musel statutární zástupce každé firmy podepsat, že jejich produkt má „základní“ funkcionality nutné pro běžný chod ordinace (např. práce s pojišťovnami: registrace pacienta, tisk registračních lístků, vykazování výkonů a kapitace, tvorba dávek, vedení dokumentace dle aktuálních předpisů, tisk žádanek, tisk receptů s vazbou na číselníky apod.)

A jaká byla vlastně kritéria hodnocení?

Bylo jich celkem 27. Hlavní jsou:

1. Smlouva. Tedy skutečnost, zda neexistují ve smlouvě pasti, zejména, trvání licence, platby, vyváženost práv a povinností smluvních stran apod. Odpovědnost firmy za případné škody způsobené zejm. nefunkčností.
2. Cena. Protože platí peníze až na prvním místě, byla cena velmi důležitým kritériem. Tedy zda je garantovaná x fixní, možnost libovolného (skokového nárůstu) x např. o inflaci. Základním porovnávacím měřítkem byla cena pro typické pracoviště (1 lékař + sestra) tj. nákup licence + rok údržba (tedy 2 licence + 2 údržby).
3. Funkčnost. Tedy co všechno jednotlivé SW „umí“ a též kolik „to“ stojí – opět pro pracoviště lékař + sestra (nákup + roční údržba), resp. pouze roční údržba. A co se hodnotilo? Zejm.: e-recept, e-pracovní neschopnost, e-podpis, hlídání frekvence nekapitačních výkonů

(tedy aby SW na první pohled jasně ukázal, že daný pacient má již nárok na prevenci OK, očkování apod.), načítání laboratorních výsledků, práce s obrazovou dokumentací, spolupráce s externími programy (např. EKG, spirometr, POCT.), B2B kanál, tedy možnost on line komunikace s pojišťovnami a tedy (automatické) okamžité ověřování správnosti r. č., příslušnosti k dané pojišťovně apod. Aby mohlo dojít ke srovnání SW, které danou funkcionalitu nemají, byla SW, který ji neměl jako „pokuta“ připočtena cena nejdražšího SW, který ji má.

4. Reklama. Zda daný SW obsahuje, reklamu. (Jeden z nejkontroverznějších momentů má nejen ekonomické, ale i etické aspekty. Při dotazech konkrétních lékařů si autor nepamatuje asi ani jedno publikovatelné slovo, které při hodnocení reklamy v SW zaznělo). Opět při hodnocení výsledné ceny (tzv. „korigované“) byla připočtena částka za SW bez reklamy.
5. Podpora uživatele. Tedy velmi důležitá skutečnost, jak se SW firma chová k uživateli i po zakoupení SW, zda slyší na jeho připomínky a zda ho nenechá na holičkách, pokud se dostane do problémů. Z důvodu nedostatku času se tento bod zredukoval na hodnocení rozsahu fungování hotline (denně: do 8, 8–10, a více než 12 hodin/den), existenci vzdálené správy (tedy možnost na dálku přes internet dělat úpravy přímo v počítači uživatele) a pět telefonátů, u kterých se monitorovala rychlost odezvy.
6. Lhůta pro odstranění případných závad. Tedy za jak dlouho garantuje SW firma, že odstraní případné nefunkčnosti, popř. zda si je tak jista svou rychlostí, že má smluvně deklarované sankce při nedodržení těchto lhůt.
7. Reference. Kontakt na 5 uživatelů – výběr SW firmou – pro případné konzultace a možnost pokládat doplňující dotazy o spokojenosti se softwarem. Pro naprostou vyčerpanost hodnotitelského týmu letos nevyužity.
8. Regionálnost působení. Většina firem – asi ke své škodě – udávala „celorepubliková působnost“. Možná, že mnoho uživatelů by naopak oslovilo, že se jedná o firmu „od vedle“ a nikoli z druhého konce republiky.
9. Spolupráce s externími programy. Tedy skutečnost, zda je možné přímo z ambulantního SW ovládat další přístroje: EKG, spirometr, POCT přístroje apod.
10. Dobrovolná část. Počet uživatelů, počet pracovníků SW firmy apod. Pro neověřitelnost údajů spíše jen zajímavost – nevstupovalo do hodnocení.

A jak hodnocení proběhlo a dopadlo?

Prvním obrovským překvapením týmu SVL bylo, že účast na srovnání odmítl dominantní poskytovatel ambulantních softwarů – firma CompuGroup Medical. Nezájem halila do krásných slov o přílišné specifičnosti jejich řeše-

ní, které nesnese srovnání s jinými apod. Domníváme se však, že uživatelé softwarů firmy CompuGroup jsou úplně stejní praktičtí lékaři jako uživatelé jiných softwarů (navíc se lékaři mohou „přelévat“ z jedné skupiny do druhé). Důvod, proč asi tato firma do srovnávání nevstoupila, se ukázal zejm. v bodu srovnání cen, tedy pověstný poměr cena/výkon (viz tam). Tým hodnotitelů musel totiž nastavit dalších pár nocí a zjistit dané informace z veřejných zdrojů, aby srovnání bylo kompletní. Opět se tedy ukazuje, že dominance resp. monopol je vždy pro uživatele (a dokonce i tvůrce) špatný. Jinak kromě mnoha hodin strávených

srovnáváním, hodnocením, vkládáním dat a telefonováním na hotline se „nic podstatného neudálo“. Pouze došlo k naprostému vyčerpání týmu, neboť cílem bylo, aby mohl být průzkum prezentován na výroční konferenci ve Zlíně (což se podařilo).

Tým věnoval průzkumu úsilí a mnoho hodin ze svého „volného“ času, přesto mohlo dojít k některým nepřesnostem. Do budoucna bude tato aktivita rozvíjena a jak doufáme přispěje ke kultivaci prostředí ve kterém se (všeobecní) lékaři pohybují.

Za hodnotitelský tým MUDr. Cyril Mucha

Zde je několik tabulek/výstupů:

Tab. 1 **Seznam SW v ČR.** Jeden z nejdůležitějších výsledků srovnávací studie. Pokud bude lékař chtít koupit/změnit SW, nebude již odkázán jen na rady okolí, ale může oslovit více tvůrců. Seznam obsahuje firmy, které se podařilo zjistit a pokud bude potřeba, bude do budoucna doplňován.

Název programu	Dodavatel	Adresa	Telefon	WWW
AIS	CTMOS spol. S r.o.	Václavkova 378, 615 00 Brno	548532513	www.ctmos.cz
SMART MEDIX	Medax Systems s.r.o.,	Oběžná 11, 709 00 Ostrava	733398440	www.medax.cz
ORDIN DOKTOR	M-SOFT	Hrnčířská 670, 687 25 HLUK	572581755	www.ordin.cz
Vital Soft	Vital Soft s.r.o.	Moskevská 14,434 01 Most	777651246	www.vitalsoft.cz
Dr. REX	Medixon s.r.o.	Vltavínská 1289,674 01 Třebíč	776630610	www.medixon.cz
Praktik	Praktik SW s.r.o.	Voskovcova 1, 77900 Olomouc	588517473	www.praktik.cz
WinMed	Data-plan Bohemia s.r.o.	Horní 136, 383 01 Prachatice	388310863	www.dataplan.cz
WinMed2	Data-plan Bohemia s.r.o.	Horní 136, 383 01 Prachatice	388310863	www.dataplan.cz
Tomšů software	Tomšů Software s.r.o.	U nemocnice 380,37701 Jindřichův Hradec	602483413	www.tomsusoftware.cz
Galen	Tersinida CZ s.r.o.	Bělásková 767, 149 00 Praha 4	724506991	www.tersinida.cz
Amicus	CompuGroup Medical CR s.r.o.	Jeremiášova 1422/7B, 155 00 Praha 5	800876008	www.amicus.cz
Pc doktor	CompuGroup Medical CR s.r.o.	Jeremiášova 1422/7B, 155 00 Praha 5	246007820	www.pcdoktor.cz
Medicus	CompuGroup Medical CR s.r.o.	Čs.armády 1181, 562 15 Ústí nad Orlicí	246007590	www.medicus.cz

Tab. 2 **Působnost firmy a ochota ručit za svůj „výrobek“.** U Amicus, PC Doktor a Medicus firmy neodpověděly, dle dostupných zdrojů je jejich ochota ručit velmi vágní. U ostatních firem jsou údaje různé. Dobře vypadající „neprodleně“ může být problematická: neznamená totiž skoro nic.

Název programu	Působnost SW firmy	Licence	Odpovědnost za škody	Lhůta na odstranění chyb
AIS	celorepubliková	neomezená	do ceny rok servis podpora	24 hod/3-5 dnů
SMART MEDIX	celorepubliková	neomezená	ano	lhned/2den
ORDIN DOKTOR	celorepubliková	neomezená	není	lhned
Vital Soft	celorepubliková	neomezená	v plné výši	lhned/2den
Dr. REX	celorepubliková	neomezená	není	neprodleně
Praktik	celorepubliková	neomezená	v ceně licence	neprodleně
WinMed	celorepubliková	neomezená	v ceně licence	max.48hod.
WinMed2	celorepubliková	neomezená	v ceně licence	max.48hod.
Tomšů software	celorepubliková	neomezená	nestanovena	neprodleně
Galen	celorepubliková	doba placení	do výše platby	neprodleně
Amicus	celorepubliková	doba placení	nezjištěno	lhned/2den
Pc doktor	celorepubliková	doba placení	nezjištěno	lhned/2den
Medicus	celorepubliková	doba placení	nezjištěno	lhned/2den

Tab. 3 **Funkčnost SW.** Kromě reklamy, která je vnímána velmi negativně asi všemi uživateli, je na každém lékaři, zda preferuje jednodušší program nebo raději složitější. Vhodné je si položit otázku jaké funkcionality opravdu využiji a zda si náhodou nekupuji „Rolls Royce“ pro ježdění na pole. Zajímavé je, že některé SW mají plnou funkcionalitu již v základní ceně.

Název programu	Reklama v Sw	E komunikace pojišťovny	B2B	Dia modul	Obraz. dokumentace	Hlídní frekvence výkonů	E preskripce	E podpis	E neschopenka	Načítání lab. výsledků	Spolupráce s externími programy
AIS	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
SMART MEDIX	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
ORDIN DOKTOR	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ano	ano
Vital Soft	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ano
Dr. REX	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ano
Praktik	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ano	ano
WinMed	ne	ne	ne	ne	ano	ano	není	ano	ne	ano	ano
WinMed2	ne	ano	ne	ne	ano	ano	není	ano	ano	ano	ano
Tomšů software	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ano
Galen	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ne
Amicus	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ano	ano
Pc doktor	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ano
Medicus	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano

Tab. 4 **Statistické výstupy** mohou lékaři pomoci při hlídání nákladů tak, aby se nedostal do regulací. Velmi zajímavá je možnost vzdáleného přístupu k SW: lékař může nejen pracovat na několika místech současně, ale může do SW vstoupit např. i z domova (srov. psaní nezáživných důchodů při záživném filmu v křesle obýváku).

Název programu	Statistika UZIS	Třídění a filtrace dle diagnóz	Frekvence výkonů	Statistiky registraci k datu	Náklady za léky, materiál	Vykázaná pracovní doba	Vzdálená pracoviště současně pracující
AIS	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne
SMART MEDIX	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
ORDIN DOKTOR	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne
Vital Soft	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Dr. REX	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ano
Praktik	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ano
WinMed	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne
WinMed2	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Tomšů software	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ne
Galen	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ano
Amicus	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Pc doktor	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Medicus	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano

Tab. 5 **Podpora firmy.** Rozhoduje nejen počet hodin/den, kdy je možno dostat radu, ale i rychlost odezvy: tedy kdy dojde k přijetí hovoru. Odezva byla pro testovací tým příjemným překvapením: až na minimum případů velmi rychlá. (Testovalo se celkem 5 hovorů na oficiální číslo hotline.)

Název programu	Počet hodin podpory	test 15.55h. 25.10.	test 8.55h. 1.11.	test 14h. 3.11.	test 15h. 4.11.	test 11h. 5.11.
AIS	8 – 10 hod	4	2	nedostupný	2	1
SMART MEDIX	8 – 10 hod	6	2	1	11	1
ORDIN DOKTOR	8 – 10 hod	3	2	2	6	14
Vital Soft	10 – 12 hod	3	2	nedostupný	nedostupný	3
Dr. REX	8 – 10 hod	20	17	1	1	2
Praktik	8 – 10 hod	2	2	8	4	11
WinMed	10 – 12 hod	20	12	7	2	3
WinMed2	10 – 12 hod	20	2	4	4	3
Tomšů software	10 – 12 hod	3	1	2	2	2
Galen	8 – 10 hod	5	2	>20 sec.	>20 sec.	>20 sec.
Amicus	10 – 12 hod	3	2	2	3	9
Pc doktor	10 – 12 hod	3	1	3	3	11
Medicus	10 – 12 hod	2	1	2	2	12

Tab. 6 **Cena.** I u SW platí: „cena až na prvním místě“. Některé SW bylo pro různou funkčnost velmi těžké srovnávat. Tabulka obsahuje tedy nejen ceny deklarované (vždy pro pracoviště lékař + sestra), ale i tzv. korigované: pokud nějaký SW neměl danou funkcionalitu, byla mu připočtena cena funkcionality u nejdražšího SW. Pokud SW obsahuje reklamu, snažili se hodnotitelé zjistit cenu bez reklam (korigované ceny). Některé SW firmy jsou však na podobné informace velmi skoupé. Tabulka ukazuje, že při srovnatelné funkcionalitě se cena může lišit až 4x (!). N nejen tabulka ale i celý projekt ukazuje, že v každém odvětví – tedy i u medicínských SW – je pověstné „usnutí na vavřínech“ škodlivé nejen pro uživatele.

Název programu	Garantovaná cena	1 lékař + 1 sestra LICENCE	1 lékař + 1 sestra roční údržba	Celkem 1. rok	Cena po korekci celkem 1.rok	Cena roční údržba lékař + sestra všechny moduly po korekci	Pořadí
AIS	ano,inflace	14 520 Kč	7 139 Kč	21 659 Kč	21 659 Kč	7 139 Kč	1
SMART MEDIX	ano	21 780 Kč	10 890 Kč	32 670 Kč	32 670 Kč	10 890 Kč	2
ORDIN DOKTOR	ano	9 680 Kč	3 741 Kč	13 421 Kč	44 869 Kč	14 316 Kč	3
Vital Soft	ano	12 000 Kč	3 600 Kč	15 600 Kč	52 638 Kč	13 740 Kč	4
Dr. REX	ano	0 Kč	5 929 Kč	5 929 Kč	56 507 Kč	21 441 Kč	5
Praktik	ne	18 142 Kč	8 280 Kč	26 422 Kč	61 926 Kč	22 911 Kč	6
WinMed	ano	19 000 Kč	6 900 Kč	25 900 Kč	65 528 Kč	19 363 Kč	7
WinMed2	ano	30 129 Kč	8 712 Kč	38 841 Kč	66 417 Kč	18 440 Kč	8
Tomšů software	ano,inflace	18 634 Kč	5 009 Kč	23 643 Kč	72 975 Kč	18 827 Kč	9
Galen	ano/inflace	27 225 Kč	9 075 Kč	36 300 Kč	86 878 Kč	24 587 Kč	10
Amicus	neudáno	25 894 Kč	13 133 Kč	39 027 Kč	107 356 Kč	29 468 Kč	11
Pc doktor	neudáno	36 784 Kč	14 877 Kč	51 661 Kč	116 832 Kč	31 212 Kč	12
Medicus	neudáno	35 900 Kč	14 220 Kč	50 120 Kč	118 427 Kč	30 376 Kč	13